

Рівненський державний гуманітарний університет

Кафедра філософії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Спеціальність **121 Інженерія програмного забезпечення**

Освітня програма «**Інженерія програмного забезпечення**»

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Факультет **математики та інформатики**

2024-25 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення за освітньою програмою «Інженерія програмного забезпечення»

Мова навчання: українська

Розробник: Ворон О.П., доцент кафедри філософії, канд. іст. наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії.
Протокол від 27 серпня 2024 року № 8.

Завідувач кафедри

Панчук І.І.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету математики та інформатики.

Протокол від 3 вересня 2024 року № 7.

Голова навчально-методичної комісії

Гнедко Н. М.

© Ворон О.П., 2024 р.
© РДГУ, 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
Кількість кредитів: 3 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 2 самостійної роботи студента: 4	Галузь знань: 12 Інформаційні технології Спеціальність: 121 Інженерія програмного забезпечення Освітня програма: «Інженерія програмного забезпечення» Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр:	
		6-й	6-й
		Лекції:	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські:	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні:	
		-	-
		Самостійна робота:	
		60 год.	80 год.
Індивідуальні завдання:			
-	-		
Вид контролю:			
Екзамен	Екзамен		

Передумови для вивчення дисципліни: «Історія України», «Історія української культури», «Соціально-політичні студії».

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Філософія» належить до обов'язкових компонентів загальної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення за освітньою програмою «Інженерія програмного забезпечення».

Викладання дисципліни має на меті сформувати у студентів базові знання з історії виникнення та розвитку філософії; забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності; ознайомити із основними філософськими проблемами, концепціями та школами, а також сприяти формуванню і розвитку в студентів теоретичного мислення та здатності самостійно розглядати, аналізувати і оцінювати явища й процеси навколишньої дійсності.

Основними завданнями дисципліни є: навчити студентів орієнтуватися у різноманітті філософських течій та шкіл; сформувати у них вміння системно та в історичній послідовності аналізувати основні етапи розвитку філософського вчення, виокремлювати особливості формування філософських концепцій та філософських проблем; розглянути такі проблеми, як філософське розуміння світу, буття, свідомості, людини та суспільства, що становлять основу теоретичної підготовки майбутнього фахівця; створити належну теоретичну основу для вільного світоглядного самовизначення студентів.

Згідно з освітньо-професійною програмою навчальна дисципліна «Філософія» має забезпечувати формування у здобувачів вищої освіти наступних **компетентностей**:

K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

K08. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

K10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

К20. Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни «Філософія» у здобувачів вищої освіти формуються глибокі, міцні і системні знання, які передбачають вільне володіння понятійним апаратом, розуміння основних задач предмету, його мети та завдання, а також здатність до практичного застосування цих знань. Згідно з освітньо-професійною програмою мають бути досягнуті наступні **програмні результати навчання**:

ПР01. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.

ПР02. Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.

За результатами вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- основні історичні етапи та періоди розвитку філософії;
- предмет, структуру, проблематику та специфіку філософського знання;
- зміст, функції, методи та особливості функціонування філософії;
- понятійно-категоріальний апарат;
- основні ідеї та концептуальні положення філософії;
- форми і закони людського мислення;
- школи та течії філософії;
- основні філософські проблеми (буття, матерія, свідомість, людина, суспільство, пізнання тощо);
- підходи та специфіку трактування різноманітних філософських проблем;

вміти:

- вільно володіти засвоєним матеріалом з навчального курсу «Філософія»;
- здійснювати не лише виклад, а й аналіз засвоєного матеріалу;
- застосовувати набуті філософські знання при аналізі світоглядно-методологічних проблем;
- формувати та обґрунтовувати власну позицію щодо актуальних проблем сучасності;
- орієнтуватись у традиціях філософського мислення;
- оцінювати, зіставляти філософські та світоглядні позиції і підходи;
- працювати з першоджерелами;
- застосовувати набуті знання на практиці.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Історія філософії»

Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві. Суспільно-історичні передумови виникнення філософії. Основні проблеми філософії та специфіка філософського знання. Предмет та структура філософії. Світогляд, його зміст, структура та соціально-історичний

характер. Історичні типи світогляду. Філософія і наука. Роль філософії у житті суспільства й особистості. Функції філософії.

Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу. Філософія Стародавньої Індії. Міфологічні та морально-релігійні особливості філософської думки у Стародавньому Сході (Індія, Китай). Ортодоксальні (веданта, санх'я, йога, ньяя, вайшешика, міманса) та неортодоксальні (чарвака-локаята, джайнізм, буддизм) школи. Філософія Стародавнього Китаю. Школа імен, моїзм, легізм. Поняття «Дао» і «Де», «Інь» та «Ян». Даосизм. Конфуціанство.

Тема 3. Антична філософія. Загальні особливості формування античної філософії та основні періоди її розвитку (Греція, Рим). Характерні риси і основна проблематика давньогрецької філософії, її космоцентризм. Натурфілософські ідеї давньогрецької філософії. Мілетська школа (Фалес, Анаксимен, Анаксимандр). Елеати і піфагорійці. Класичний період розвитку античної філософії. Софісти і Сократ. Матеріалістична діалектика Геракліта. Натуралістичний атомізм Демокріта і антропологічний атомізм Епікура. Класичний період розвитку античної філософії. Антропологія і етичний раціоналізм Сократа. Об'єктивний ідеалізм Платона. Концепція ідеальної держави у Платона. Метафізика Аристотеля, його вчення про матерію і форму. Еллінізм і кінець класичної античної філософії. Філософія елліністичного періоду. Основні філософські школи: кінічна, стоїчна, епікурейська, школа скептицизму, неоплатонічна. Роль античної філософії в подальшому формуванні світової філософської думки.

Тема 4. Філософія Середньовіччя. Загальна характеристика епохи Середньовіччя. Передумови та релігійний характер середньовічного світогляду і філософії. Теоцентризм середньовічної філософії, її ідейно-теоретичні джерела та основні принципи. Періоди і форми становлення та розвитку філософії Середньовіччя. Апологетика і патристика у середньовічній філософії. Філософські ідеї Квінта Тертуліана, Григорія Богослова, Григорія Нисського, Діонісія Ареопагіта, Амвросія, Аврелія Августина. Схоластична філософія. Проблема співвідношення віри і розуму. Проблема універсалій. Система середньовічної філософії у вченні Томи Аквінського. Проблема буття: божественний і природний світ. П'ять доказів буття Бога у Томи Аквінського. Роздвоєність буття людини, сенс її життя. Провіденціалізм. Співвідношення душі і тіла, віри та розуму (Оріген, Августин). Проблема добра і зла. Загальні поняття («універсали») як філософська проблема. Реалізм і номіналізм.

Тема 5. Філософія епохи Відродження. Епоха Відродження, її історичні особливості. Ідейний зміст світогляду Ренесансу та особливості італійського Відродження (Леонардо да Вінчі, Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарка, Джованні Боккаччо, Еразм Нотердамський). Північне Відродження та ідеологія Реформації. Розвиток натурфілософських вчень в епоху Відродження (М. Кузанський, М. Коперник, Д. Бруно). Натурфілософія і пантеїзм. Науково-природничі досягнення в епоху Відродження. Антропоцентризм і гуманізм філософії Відродження, її ідейні джерела. Людина як вища цінність. Гармонійна єдність духовного і фізичного, душі і тіла, знання і вміння.

Тема 6. Західноєвропейська класична філософія Нового часу і епохи Просвітництва. Поняття європейської класичної філософії, її основні джерела формування. Історичні особливості суспільства і світогляду Нового часу. Наука як предмет філософських роздумів. Проблема наукового методу в філософії Нового часу (Ф. Бекон, Р. Декарт). Емпіризм та раціоналізм як основні напрями новоєвропейської філософії. Сенсуалізм і агностицизм (Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм). Проблема істинності наукового знання. Ф. Бекон про «ідоли» в раціональному пізнанні. Критерій очевидності істини у Р. Декарта. Вчення про природжені ідеї. «Істини розуму» і «істини факту» у Г. Лейбніца. Проблема субстанції в філософії Нового часу: монізм, дуалізм, плюралізм. Основні ідеї філософії Просвітництва: ідея розуму, ідея історичного прогресу, соціальної свободи. Ідеали людини і суспільства в філософії Просвітництва. Правовий статус людини в громадянському суспільстві. «Природні права» людини. Теорія суспільного договору (Т. Гоббс, Ж.-Ж. Руссо). Загальна справедливість і приватний інтерес.

Тема 7. Німецька класична філософія. Особливості німецької класичної філософії. Філософське вчення І. Канта. Філософські системи Й. Фіхте та Ф. Шеллінга. Філософія абсолютної ідеї Г. Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха. Філософія марксизму.

Тема 8. Українська філософія. Особливості становлення української філософської думки. Зародження і формування філософської думки Київської Русі. Філософія українського бароко та Відродження. Філософські пошуки професорів Києво-Могилянської академії. Філософія періоду романтизму і епохи Просвітництва. Філософія Г. Сковороди: концепція двох натур, вчення про три світи, принцип «сродної праці», етичний ідеал «нерівної рівності», ідея досягнення щастя шляхом морального самовдосконалення, «філософія серця». Сутність «філософії серця» П. Юркевича. Філософія української національної ідеї.

Тема 9. Сучасна світова філософія. Виникнення сучасної філософії та її особливості. «Філософія життя». Центральні поняття «філософії життя»: життя, воля, прагнення до життя, жадоба могутності, ідея «надлюдини». Вчення про волю як першооснову всього існуючого та «волю до влади» Ф. Ніцше. Психоаналітична філософія: фрейдизм та неофрейдизм як філософсько-антропологічна доктрина. Теорія особистості З. Фрейда. Несвідоме і його роль у культурі. Колективне підсвідоме. Філософія Е. Фромма, А. Адлера, К. Хорні. Екзистенціалізм. Проблеми філософії екзистенціалізму. Дійсність людського буття. Ідеї екзистенціалізму у творчості М. Хайдегера. Екзистенційні проблеми у творчій спадщині А. Камю. Ж.-П. Сартра. Релігійний екзистенціалізм К. Ясперса. Сучасна «філософія науки». Позитивістські ідеї О. Конта, Д. Міля, Г. Спенсера. Логічний позитивізм. Феноменологія та герменевтика.

Змістовий модуль 2. «Фундаментальні проблеми філософії»

Тема 10. Філософське вчення про буття (онтологія) та пізнання (гносеологія). Проблеми буття в історії філософії. Історичні етапи формування вчення про буття. Основні форми буття. Буття людини, буття речей і процесів, буття соціальне. Основні категорії онтології: субстанція, простір, рух, час. Сутність пізнання у філософській традиції. Питання про пізнання світу і способи його вирішення в історії філософії: суперечки про джерела пізнання; емпіризм, сенсуалізм, раціоналізм, трансценденталізм, агностицизм, скептицизм. Основні форми та способи пізнання. Чуттєве пізнання: відчуття, сприйняття і уявлення. Раціональне пізнання: поняття, судження, умовивід. Інтуїція як форма пізнання. Способи пізнання. Проблема істини і рівні знання.

Тема 11. Свідомість, її сутність та структура. Проблема свідомості у філософії. Виникнення і природа свідомості. Природно-біологічні передумови свідомості. Структура свідомості та її основні рівні. Індивідуальна й суспільна свідомість. Чуттєво-афективний рівень свідомості: відчуття, сприйняття, уявлення, афекти. Свідомість і самосвідомість. Самосвідомість і рефлексія. Цінно-вольовий рівень свідомості: воля, емоції. Абстрактно-логічне мислення: поняття, судження, умовивід, логічні операції.

Тема 12. Філософська антропологія. Людина як предмет філософського осмислення. Феномен людини: вимір і аспекти осмислення. Інтерпретації природи людини в історії світової філософії. Релігійно-міфологічна антропософія, натуралістична антропософія. Філософські проблеми антропогенезу. Співвідношення біологічного і соціального в природі людини. Проблема життя і смерті в духовному досвіді людства. Проблема сенсу життя. Проблема людської свободи. Негативне і позитивне визначення свободи.

Тема 13. Суспільство як об'єкт філософського осмислення. Природа суспільства у філософській традиції. Інтерпретація та концепції суспільства у системі філософських знань. Соціальна структура суспільства. Типи суспільних відносин: матеріально-економічні, соціально-політичні, духовно-культурні відносини. Трудова діяльність, колективність і духовність. Економічна, соціально-політична і духовна сфери. Основні функції суспільства. Типологія суспільства. Формаційна та цивілізаційна типологія суспільства. Суспільство та особистість. Типологія історичного взаємозв'язку людини і суспільства (типи соціальності).

Тема 14. Філософія техніки. Співвідношення науки і техніки. Технологія і її сучасні види. Революція в техніці та еволюція в суспільстві: технофілософські пошуки Франкфуртської школи. Гуманітарно-антропологічний напрям у філософії техніки. Технологічний детермінізм і технофобія. Теорія технократичного перетворення суспільства.

«Постіндустріальне» і «інформаційне» суспільство. Віртуальна реальність як феномен глобалізації.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
лек		пр	лаб	інд	с.р.	лек		пр	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. «Історія філософії»												
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві.	7	2				5	4					4
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу.	10	2	2			6	7	1				6
Тема 3. Антична філософія.	10	2	2			6	7		1			6
Тема 4. Філософія Середньовіччя.	4	1				3	7	1				6
Тема 5. Філософія епохи Відродження.	4	1				3	7		1			6
Тема 6. Західно-європейська класична філософія Нового часу і епохи Просвітництва.	4	1				3	7	1				6
Тема 7. Німецька класична філософія.	4	1				3	7		1			6
Тема 8. Українська філософія.	7	2				5	7	1				6
Тема 9. Сучасна світова філософія.	10	2	2			6	7		1			6
Разом за змістовим модулем 1	60	14	6	-	-	40	60	4	4	-	-	52
Змістовий модуль 2. «Фундаментальні проблеми філософії»												
Тема 10. Філософське вчення про буття (онтологія) та пізнання (гносеологія).	8	1	2			5	7	1				6
Тема 11. Свідомість, її сутність та структура.	4	1				3	5					5
Тема 12. Філософська антропологія.	10	2	2			6	8	1				7
Тема 13. Суспільство як об'єкт філософського осмислення.	4	1				3	5					5
Тема 14. Філософія техніки.	4	1				3	5					5
Разом за змістовим модулем 2	30	6	4	-	-	20	30	2	-	-	-	28
Модуль 2												

ІНДЗ													
Усього годин	90	20	10	-	-	60	90	6	4	-	-	80	

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія Стародавнього Сходу	2
2	Антична філософія	2
3	Сучасна світова філософія	2
4	Філософське вчення про буття та пізнання	2
5	Філософська антропологія	2
	Разом	10

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено навчальним планом

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено навчальним планом

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Сутність філософії та її роль у суспільстві	5
2	Філософія Стародавнього Сходу	6
3	Антична філософія	6
4	Філософія Середньовіч	3
5	Філософія епохи Відродження	3
6	Західноєвропейська класична філософія Нового часу і епохи Просвітництва	3
7	Німецька класична філософія	3
8	Українська філософія	5
9	Сучасна світова філософія	6
10	Філософське вчення про буття (онтологія)	3
11	Свідомість, її сутність та структура	3
12	Філософія пізнання (гносеологія)	3
13	Філософська антропологія	5
14	Суспільство як об'єкт філософського осмислення	3
15	Філософія техніки	3
	Разом	60

Самостійна робота студентів є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Вищевказаний вид роботи має на меті виробити у студентів навички і вміння самостійно працювати із комплексом запропонованої і доступної (підбраної власне студентами) літератури, знаходити фундаментальні і центральні аспекти проблем, що потребують конструктивного засвоєння, здатності визначити і подати свою позицію стосовно дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати. Разом із тим, самостійна робота спрямована на додаткове і глибоке оволодіння програмним матеріалом, формування методики самоосвіти і дослідницьких вмінь студентів. Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для

вивчення курсу «Філософія» (відповідна наукова та фахова, монографічна і періодична література, першоджерела, навчальні та методичні посібники).

Діагностика якості самостійної роботи студентів здійснюється на основі опрацювання студентами як окремих тем програми курсу «Філософія» у цілому, так і окремих питань. Зокрема, перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів проводиться у формі написання студентами реферату і опрацювання першоджерел.

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні науково-дослідні завдання є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструктивного характеру, яке використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується складанням підсумкового екзамену. Індивідуальне завдання – це форма організації навчального процесу, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. ІНДЗ є завершеною теоретичною роботою у межах навчальної програми курсу «Філософія», що виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних та семінарських занять. Завдання студенти виконуються самостійно, однак під керівництвом викладача (надання консультації та рекомендацій).

Мета індивідуального науково-дослідного завдання полягає у самостійному вивченні частини програмного матеріалу, систематизації, поглибленні, узагальненні, закріпленні та практичному застосуванні знань студентів з навчального курсу «Філософія», а також у розвитку навичок самостійної роботи. Індивідуальні завдання з Філософії виконується у формі опрацювання та конспектування першоджерел. Конспект може бути трьох видів:

- конспектування своїми словами;
- конспектування за допомогою цитат, які передають зміст філософського твору;
- мішане конспектування (своїми словами, застосовуючи окремі влучні цитати).

Тематика рефератів

1. Предмет та проблеми філософії.
2. Основні методи та функції філософії.
3. Поняття світогляду, його основні риси та характеристики.
4. Загальна характеристика основних історичних типів світогляду.
5. Антична філософія: визначальні риси та особливості.
6. Античне розуміння діалектики.
7. Сутність полеміки Сократа і софістів.
8. Основні проблеми філософської системи Платона.
9. Система категорій Арістотеля.
10. Натурфілософські ідеї давньогрецької філософії.
11. Апорії Зенона.
12. Теорія пізнання Платона.
13. Ідея спасіння людської душі у релігійно-філософському вченні неоплатонізму.
14. Платонівська «ідеальна держава» і сучасність.
15. Етико-політичне вчення Конфуція.
16. Особливості та загальна характеристика середньовічної філософії.
17. Патристика середньовіччя.
18. Філософія А. Аврелія.
19. Проблема універсалій в середньовіччі.
20. Проблема співвідношення віри і розуму у середньовічній філософії.
21. Проблема буття Бога за Т. Аквінським.
22. Ідейний зміст світогляду Ренесансу.
23. Північне відродження та ідеологія Реформації.
24. Емпіричні традиції новоєвропейської філософії.

25. Раціоналістичні ідеї Нового часу.
26. Вчення про субстанцію Б. Спінози.
27. Просвітницький ідеал людини.
28. Німецька класична філософія: основні риси та визначальні ідеї.
29. Гносеологічна система І. Канта.
30. Діалектичне вчення Г. Гегеля.
31. Українська філософія ХХ ст.
32. Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах.
33. Українська університетська філософія ХІХ ст.
34. Філософія у Києво-Могилянській академії.
35. Вихідні ідеї та релігійно-філософські джерела Київської Русі.
36. Релігійний характер давньоруської філософії.
37. Екзистенційні пошуки Ж.-П. Сартра та А. Камю.
38. Психологія З. Фрейда.
39. Раціоналізм та ірраціоналізм як філософські напрямки.
40. Філософські ідеї А. Шопенгауера.
41. Екзистенціалізм М. Хайдегера.
42. Аналітична філософія.
43. Філософський вимір простору і часу.
44. Категорія «матерія» у філософії.
45. Історично-філософська інтерпретація розуміння буття.
46. Структура та функції свідомості.
47. Феномен свідомості у філософії.
48. Онтологія як філософське вчення про буття.
49. Форми і рівні буття.
50. Місце інтуїції у пізнанні людиною світу.
51. Проблема істини у філософії та науці.
52. Пізнання як відображення дійсності.
53. СENS життя, смерть і безсмертя людини.
54. Діалектика свободи і відповідальності.
55. Проблема людської свободи.
56. СENS життя, смерть і безсмертя людини.
57. Діалектика свободи і відповідальності.
58. Релігійні цінності і норми (аксіологія).

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
- МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, складання реферату);
- МН5 – інтерактивний метод із застосуванням аудіо, відео, новітніх інформаційних технологій та комп'ютерних засобів навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- МН6 – самостійна робота (виконання завдань, підготовка до практичних занять, семінарів);
- МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

- МО1 – екзамени;
- МО2 – усне або письмове опитування;
- МО6 – реферати, есе;
- МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

13. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти складається з двох етапів:

- поточного контролю;
- підсумкового контролю (екзамен).

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення вмінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, вмінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентацію).

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та вирішення проблемних питань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального завдання.

Поточний контроль знань, умінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів роботи:

- тестові завдання;
- обговорення проблеми, дискусія;
- презентації результатів роботи.

Об'єктом підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти є екзамен. На нього виносяться вузлові питання, комплексні завдання, що потребують творчого підходу і вміння синтезувати отримані знання. Таким чином, засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: усне та письмове опитування; поточне і контрольне тестування; контрольні роботи по закінченню вивчення змістового модуля; виконання самостійних та індивідуальних творчих завдань.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (за ОПП)	Назва компетентності	Код ПРН	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання
K01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПР01.	Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K08.	Здатність діяти на основі етичних міркувань.	ПР02.	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K10.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ПР02.	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8

K11.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРО2.	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K12.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРО2.	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K20.	Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.	ПРО1.	Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8

14. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими критеріями оцінювання та рівнями компетентності:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
----------------------------------	---------------	----------------------	---------------------	-----------------------	-------------------------------

90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	високий (творчий)	відмінно
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	достатній (конструктивно-варіативний)	добре
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	середній (репродуктивний)	задовільно
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне і підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного та практичного матеріалу під час аудиторних занять і самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання лабораторних завдань; оцінка (бали) за індивідуальну науково-дослідну роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій, рефератів тощо.

15. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В університеті діє накопичувальна кредитно-трансферна система оцінювання програмних результатів навчання студентів, що реалізується в ході виконання і захисту лабораторних робіт, виконання ІНДЗ та модульного контролю, для яких визначено мінімальну кількість балів, яку слід набрати для формування рейтингового балу студента та виставлення його у залікову книжку і відомість успішності студентів з відповідними оцінками за національною та європейською кредитно-трансферною системами (ЄКТС).

Розподіл балів за видами освітньої діяльності

Поточне тестування та самостійна робота														ІНДЗ	Екзамен	Сума
Змістовий модуль № 1									Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
2	5	5	2	2	2	2	2	5	5	2	5	2	2			
Модульний контроль – 9									Модульний контроль – 8							
36									24					10	40	100

16. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Самостійна робота студентів над теоретичним та практичним матеріалом навчальної дисципліни здійснюється в таких формах:

- вивчення теоретичного матеріалу, що викладений на лекційних заняттях та призначеного для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять і семінарів та виконання індивідуальних навчальних завдань.

В якості навчально-методичного забезпечення самостійної роботи студентів використовується базова та додаткова література з дисципліни, Інтернет-ресурси, матеріал лекцій, методичні рекомендації для підготовки до практичних занять і семінарів.

17. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Основні проблеми філософії та специфіка філософського знання. Функції філософії.
2. Світогляд, його зміст, структура та соціально-історичний характер.
3. Історичні типи світогляду. Філософія і наука.
4. Ортодоксальні філософські школи Стародавньої Індії.
5. Неортодоксальні філософські школи Стародавньої Індії.
6. Філософія Стародавнього Китаю. Конфуціанство, даосизм.
7. Школи натурфілософів, номіналістів, моїстів та законників.
8. Досократівський період розвитку давньогрецької філософії (мілетська школа, елейська школа, атомістична школа).
9. Класичний період розвитку античної філософії (Сократ, Платон, Арістотель).
10. Філософія елліністичного періоду (школа кініків, школа стоїцизму, школа Епікура, скептицизм, неоплатонізм).
11. Релігійний характер середньовічного світогляду і філософії. Центральні проблеми і представники.

12. Період апологетики і патристики в умовах середньовіччя.
13. Схоластична філософія.
14. Розвиток гуманізму в епоху Відродження.
15. Розвиток натурфілософських вчень в епоху Відродження (М. Кузанський, М. Коперник, Д. Бруно).
16. Соціально-політична доктрина Н. Макіавеллі.
17. Ідея утопічного соціалізму Т. Кампанелли та Т. Мора.
18. Особливості філософії Нового часу.
19. Раціоналізм та емпіризм у теорії пізнання Нового часу.
20. Філософія епохи Просвітництва.
21. Теоретична розробка діалектики. Закони діалектики.
22. Німецька класична філософія: основні риси та визначальні ідеї.
23. Діалектичне вчення Г. Гегеля.
24. Філософське вчення І. Канта, Л. Фейєрбаха.
25. Філософська система Й. Фіхте і Ф. Шеллінга.
26. Емпіричні традиції новоєвропейської філософії.
27. Раціоналістичні ідеї Нового часу.
28. Основні аспекти формування та особливості української філософської думки.
29. Філософська думка часів Київської Русі.
30. Філософія українського Відродження та бароко.
31. Філософські погляди Г. Сковороди.
32. Філософія Просвітництва і романтизму в Україні.
33. Кордоцентризм філософії П. Юркевича.
34. Виникнення сучасної філософії та її особливості.
35. «Філософія життя» (Ф. Ніцше).
36. Психоаналітична філософія: фрейдизм та неофрейдизм.
37. Екзистенційна філософія.
38. Феноменологія і герменевтика.
39. Проблеми буття в історії філософії.
40. Основні форми та категорії онтології.
41. Простір і час як форми існування матерії.
42. Проблема свідомості у філософії. Виникнення і природа свідомості.
43. Структура свідомості та її основні рівні.
44. Свідомість і самосвідомість.
45. Сутність пізнання у філософській традиції.
46. Чуттєве пізнання: відчуття, сприйняття і уявлення.
47. Раціональне пізнання: поняття, судження, умовивід. Інтуїція.
48. Проблема істини в філософії. Основні концепції істини.
49. Людина як предмет філософського осмислення.
50. Проблема походження людини.
51. Проблема життя і смерті в духовному досвіді людства.
52. Проблема людської свободи.
53. Інтерпретація та концепції суспільства у системі філософських знань.
54. Соціальна структура і функції суспільства.
55. Індивід, індивідуальність, особистість.
56. Цінності та ціннісне ставлення до світу.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. та ін. Філософія: Підручник. К., 2001.
2. Ільїн В. В., Кулагін Ю. І. Філософія: Підручник. К., 2002.
3. Касьян В. І. Філософія. К., 2008.
4. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. К., 2005.

5. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. М. Філософія: Підручник. К., 2007.
6. Федів Ю. О., Мозгова Н. Г. Історія української філософії: Курс лекцій. К., 2001.
7. Філософія: Навч. посіб. / Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. Б. Андрущенко та ін.; За ред. І. Ф. Надольного. К., 2005.
8. Філософія: Посіб. для студентів ВНЗ / Є. М. Причепій, А. М. Черній, В. Д. Гвоздецький, А. А. Чекаль. К., 2001.

Допоміжна:

1. Андрущенко В. Історія соціальної філософії: (західноєвропейський контекст): Підручник. Київ : Тандем, 2000.
2. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: Підручник. Київ : Либідь, 2001.
3. Бойченко І. В., Бойченко М. І. Філософія: Навч. посіб. для дистанц. навч. Київ : Університет «Україна», 2004.
4. Горський В. С. Історія української філософії: Навч. посіб. Київ : Наукова думка, 2001.
5. Кондзьолка В. В. Історія Середньовічної філософії: Навч. посіб. Львів : Світ, 2001.
6. Мазур Леонід. Філософія життя та проблема людської тілесності: Монографія. Львів, 2003.

19. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ (ІНТЕРНЕТ) РЕСУРСИ ТА ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

- Інститут філософії НАН України : <http://www.filosof.com.ua>
- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- Філософія в Україні: <http://www.philosophy.ua>